

Список використаних джерел

1. Вакалюк Т. А. Зарубіжний досвід розвитку хмаро орієнтованого навчального середовища вищого навчального закладу. *Наукові записки. Випуск 11. Серія: Проблеми методики фізико-математичної і технологічної освіти. Частина 2. Кропивницький: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2017. С. 16–23. URL: http://eprints.zu.edu.ua/25122/1/фахова_стаття_Вакалюк_КДПУ.pdf/.*
2. Вакалюк Т. А. Підходи до використання хмарних технологій у навчальному процесі вищої школи у вітчизняній науковій літературі. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми // Зб. наук. пр. Випуск 48. Київ-Вінниця: ФОП Тарнашинський О. В., 2017. С. 83–87. URL: http://eprints.zu.edu.ua/25124/1/стаття_Вакалюк.pdf.*
3. Морзе Н. В., Кузьмінська О. Г. Педагогічні аспекти використання хмарних обчислень. *Інформаційні технології в освіті: зб. наук. пр. №9, Херсон, 2011. С. 20–29. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/itvo_2011_9_4.*
4. Akshat Sharma. *6 ways Quizzes in Google Forms are getting smarter. Education. Google Official Blog. 10.05.2018. URL: <https://blog.google/topics/education/6-ways-quizzes-google-formsare-getting-smarter/>.*
5. Miguel Guhlin. *Forms Smackdown: Google vs Microsoft. 25.01.2017. URL: <https://blog.tcea.org/forms-smackdown/>*

Соломко Денис Клайдович,

аспірант Національної академії Служби безпеки України

ОСОБЛИВОСТІ АНАЛІТИЧНОЇ РОЗВІДКИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Військова агресія російської федерації проти нашої держави завдала значної шкоди українській економіці та її об'єктам. Удари ракетами та безпілотними літальними апаратами, підривна діяльність ворожих іноземних спецслужб, розвиток кіберзлочинності й інші загрози становлять значний ризик для країни та суттєво підвищують уразливість об'єктів інфраструктури, що мають важливе значення для функціонування суспільства та безпеки населення.

Наявність у ворога широкого спектра можливостей отримання з метою реалізації своїх агресивних цілей в Україні

відомостей про ресурсне забезпечення, необхідне для забезпечення відсічі збройної агресії російської федерації, а також про об'єкти критичної інфраструктури, обумовлює необхідність забезпечення захисту стратегічно важливих об'єктів оборонного комплексу, енергетики, транспорту, зв'язку, а також важливих об'єктів інших галузей господарства.

Одним із першочергових інструментів протидії вказаним небезпекам є аналітична розвідка, як один із основних напрямів інформаційно-аналітичного забезпечення правоохоронної діяльності, заснований на органічній єдності усіх форм інформаційно-аналітичної роботи, що застосовується, насамперед, у випадках, коли традиційні засоби й методи не можуть бути застосовані, є небезпечними або потребують значних зусиль чи витрат для їх реалізації [1].

Проблемам розробки та впровадження аналітичної розвідки у практичну діяльність правоохоронних органів приділяли увагу у своїх працях вітчизняні науковці: А.В. Мовчан, Г. М. Артюшин, Н. М. Блавацька, Б. Й. Міщенко.

Вимоги сьогодення зі створення сприятливих умов забезпечення захисту державних інтересів обумовлюють необхідність концептуальної розробки та запровадження аналітичної розвідки в правоохоронній сфері, що дасть змогу встановити інформаційно-аналітичні можливості протидії загрозам в сучасному суспільстві, а також адекватність напрямів реалізації системного аналізу в аналітичній роботі ступеню національної безпеки.

Вдосконалення реалізації інформаційно-аналітичної діяльності, у тому числі й аналітичної розвідки, дозволяють побачити розвиток позитивних процесів, дають можливість стратегічно осмислити всі аспекти діяльності управлінських структур в державній сфері, зокрема, і в правоохоронній діяльності, керованої аналітичною розвідкою, а також своєчасно блокувати несприятливі тенденції [2].

Зокрема, відповідними органами державної влади, на основі даних аналітичної розвідки та в межах компетенції здійснюється здобування, аналітична обробка та надання визначеним споживачам у встановленому Законом України «Про розвідку» та нормативно-правовими актами Президента України інформації стосовно виявлених загроз, забезпечується аналіз стану і тенденцій поширення протиправної діяльності, причин і умов, що впливають на її виникнення, проводиться постійний моніторинг розвитку безпекової обстановки на

окупованих територіях України, в суміжних та інших державах на предмет виявлення протиправних намірів, ризиків авіаційній безпеці, джерел фінансування російської терористичної діяльності, направленої проти України, загроз для населення від негативних інформаційно-психологічних впливів [3].

Одним із інструментів аналітичної розвідки в системі інформаційно-аналітичної роботи також є налагодження щоденного інформаційного обміну між Службою безпеки України, Національною поліцією України, Державною прикордонною службою України, Службою зовнішньої розвідки України, ГУР Міністерства оборони України, Збройними силами України та Державною службою України з надзвичайних ситуацій. Так, з метою забезпечення захисту даних та своєчасного обміну інформацією про реальні і потенційні загрози у кіберпросторі, а також недопущення використання кіберпростору в протиправних цілях, між суб'єктами правоохоронної діяльності та іншими державними органами створюються технологічні можливості для автоматичного виявлення кіберінцидентів та кібератак у режимі реального часу в потоках даних загальнодержавних інформаційно-комунікаційних систем, а також на окремих об'єктах критичної інфраструктури, для подальшого їх блокування. Зокрема, на базі одного із департаментів СБУ відкрито Ситуаційний центр забезпечення кібернетичної безпеки, яким здійснюється протидія російським хакерським кібератакам, спрямованим на системи та об'єкти критичної інфраструктури нашої країни, урядові та банківські установи. Ключові можливості Центру полягають у системі виявлення та реагування на кіберінциденти, що дозволяють попереджати кібератаки, встановлювати їх походження, аналізувати для вдосконалення протидії [4].

В рамках вдосконалення аналітичної діяльності правоохоронними органами здійснюються заходи із вдосконалення навичок використання спеціальних аналітичних інструментів (Power BI, IBM i2 Analyst's Notebook, ArcGIS, Google Map, різноманітні електронні таблиці та інші спеціальні програми) з обробки інформації та перетворення її у форму, прийнятну для розуміння та використання, підготовки оперативних співробітників на курсах підготовки, перепідготовки, підвищення кваліфікації у навчальних закладах інших суб'єктів правоохоронної діяльності, участі у засіданнях круглих столів, використання у практичній діяльності концепції, методології і технології добування відомостей Open source intelligence (OSINT) та інших, для пошуку

інформації, її обліку, аналізу та аналітико-синтетичної обробки первинної інформації [5].

Не зважаючи на фактичне використання результатів аналітичної роботи в правоохоронній діяльності, на сьогодні на законодавчому рівні цей термін не визначено, що спричиняє розбіжності у ході оцінки результатів аналітичної обробки масивів технічних даних та належності здобутих в результаті цієї роботи відомостей, що підтверджують певні припущення. Розповсюдженим прикладом застосування аналітики є довідки, складені оперативними працівниками, у яких викладаються результати аналізу раніше отриманого масиву інформації, проведеного за допомогою різних аналітичних інструментів, фактично перетворюються у аналітичний висновок, в якому обов'язково є посилання на джерела досліджуємої інформації та логічне пояснення досліджуваних обставин, які на розсуд аналітиків обумовлюють необхідність проведення відповідних заходів [6].

Таким чином, в умовах воєнного стану та з врахуванням необхідності відбудови України у повоєнний період, а також поступової інтеграції України в євроатлантичний економічний, політичний та безпековий простір все більше актуалізується необхідність удосконалення аналітичної розвідки у призмі виявлення, оцінювання, прогнозування соціальних процесів, подій, заходів на основі відомостей, одержуваних як з відкритих джерел, так і здобутих у ході спеціальних (агентурних, оперативно-технічних) заходів.

Для вирішення зазначених завдань необхідне запровадження інноваційних технологій, методів аналізу інформації, інформаційної взаємодії, прогнозування розвитку ситуацій у сфері національної безпеки, зокрема використання додаткових людських і фінансових ресурсів для здійснення спеціальними службами інформаційно-аналітичної діяльності.

Список використаних джерел

1. Мовчан А.В. Поняття та сутність аналітичної розвідки як особливої форми інформаційно-аналітичної роботи в ОРД. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія юридична / головний редактор М.М. Цимбалюк.* – Львів: ЛьвДУВС, 2012. – Вип. 3. С. 443–448.
2. Кардашевський Ю.Р. Витоки аналітичної розвідки. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. Том 3 № 82 (2024).* С. 72–78. URL: <https://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/article/view/304938/296708>.

3. Про розвідку : Закон України від 17.09.2020 № 912-IX : станом на 31.03.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/912-20#Text>.

4. В Україні з'явився Ситуаційний центр, що відбиватиме кібератаки: веб сайт. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-technology/2389847-v-ukraini-zavivsa-situacijnij-centr-so-vidbivatime-kiberataki.html>.

5. Корнейко О.В., Худенко Д.М. Підготовка кримінальних аналітиків у національній академії внутрішніх справ: історія та досвід. *Актуальні питання та перспективи розвитку кримінального аналізу в правоохоронній системі України [Текст] : матеріали міжвідом. наук.-практ. конф. (Київ, 11 серп. 2022 р.) / [редкол.: С. С. Чернявський, Д. І. Овсянюк, В. В. Корольчук].* – Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2022. С. 90–93.

6. Тіхонов С. В., Василичук В. І. Аналітична робота у боротьбі з кримінальними правопорушеннями: шляхи удосконалення. *Актуальні питання удосконалення загальнодержавної системи боротьби з тероризмом в умовах функціонування режиму воєнного стану : зб. Матер. Круглого столу (м. Київ, 31 серпня 2022 року).* – Київ: НА СБУ, 2022. С. 127–131.

Ткачук Маргарита Геннадіївна,

слухач магістратури навчально-наукового інституту № 1 Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник:

кандидат юридичних наук, старший

викладач кафедри кримінології

та інформаційних технологій

Національної академії внутрішніх справ

Яровий К. В.

КІБЕРЗЛОЧИННІСТЬ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ПРАВООХОРОННУ ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНИ

Проблематика кіберзлочинності в Україні є особливо актуальною з огляду на її стрімкий розвиток та зростання впливу на правоохоронну діяльність. Сучасні кібератаки та загрози комп'ютерного тероризму визнані одними з ключових чинників, що становлять реальну та потенційну загрозу національній безпеці та суспільній стабільності держави.